

Landstingsfullmäktige

Revisionsberättelse för Jämtlands läns landsting år 2008
Org. nr 232 100 - 0214

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat verksamheten under år 2008 inom landstingsstyrelsen, patientnämnden och fullmäktigeberedningarna för Folkhälsa, livsmiljö och kultur, Vård och rehabilitering samt Demokrati och länsutveckling. Vidare har vi granskat verksamheten inom den gemensamma nämnden mellan Jämtlands läns landsting och länets kommuner avseende samordnad upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter samt verksamheten inom den gemensamma nämnden mellan landstinget och Strömsunds kommun avseende Närvård Frostviken.

Vi har även genom lekmannarevisorerna och de förtroendevalda revisorerna granskat verksamheten under det gångna året i företagen Landstingsbostäder i Jämtland AB, Länstrafiken i Jämtlands län AB, Norrtåg AB, ALMI Företagspartner Mitt AB, ALMI Företagspartner Jämtland AB, och Stiftelsen Jamtli.

Styrelser, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll samt återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, kontroll och redovisning och pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, landstingets revisionsreglemente och god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Våra skrivelser och de sakkunnigas rapporter som avlämnats under året framgår av bifogade förteckning.

Till vår berättelse bifogas också de granskningsrapporter som lekmannarevisorerna, enligt 10 kap. 5 § aktiebolagslagen, har lämnat för de ovan nämnda aktiebolagen samt revisionsberättelser för dessa bolag, Stiftelsen Jamtli och kommunalförbundet Norrlands Musik och Dansteater.

Vi överlämnar till landstingsstyrelsen också en separat granskningsrapport över iakttagelser, synpunkter och förslag på åtgärder med anledning av granskningen av årsredovisningen för år 2008.

Patientnämnden

Revisionens inriktning och resultat

Vi har tagit del av nämndens redovisning av sin verksamhet för det gångna året. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i Patientnämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Gemensamma nämnden för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter.

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom nämnden. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot nämnden.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i Gemensamma nämnden avseende upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Gemensamma nämnden för Närvård Frostviken.

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom nämnden.

Nämnden redovisar ett underskott mot budget för år 2008 på 2 915 tkr. Någon analys över ekonomin lämnar nämnden inte i sin verksamhetsberättelse och inte heller redovisas om och på vilket sätt den ekonomiska situationen har avhandlats med de båda huvudmännen för verksamheten. Nämnden redovisade även år 2007 och 2006 underskott mot budget med 1 266 tkr respektive 1 979 tkr. Vi har även tidigare efterfrågat en närmare analys och dialog om nämndens ekonomi.

Vi finner anledning påpeka att nämnden, enligt kommunallagen 6 kap. 7 §, skall se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt och enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt. Det innefattar även att hålla tilldelad budget.

Ansvarsprövning

Mot bakgrund av det ovan redovisade riktar vi, jämlikt kommunallagen 9 kap. 17 §, anmärkning mot den gemensamma nämnden för Närvård Frostviken med anledning av nämndens bristande kontroll över ekonomin.

Trots anmärkningen tillstyrker vi att ledamöterna i nämnden beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Beredningen för Folkhälsa, livsmiljö och kultur

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i beredningen för Folkhälsa, livsmiljö och kultur beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Beredningen för Vård och rehabilitering

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i beredningen för Vård och rehabilitering beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Beredningen för Demokrati och länsutveckling

Revisionens inriktning och resultat

Vi har genom att ta del av beredningens protokoll, verksamhetsberättelse och andra handlingar granskat verksamheten inom beredningen. Granskningen ger inte anledning till anmärkning mot beredningen.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker att ledamöterna i beredningen för Demokrati och länsutveckling beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Landstingsstyrelsen

Revisionens inriktning och resultat

I vår granskning av landstingets verksamhet år 2008 har vi liksom tidigare lagt stort fokus vid om verksamheten är ändamålsenlig och effektiv ur ett medborgar- och patientperspektiv.

Patient- och medborgarperspektivet har i första hand varit utgångspunkt för uppföljning och granskning av ändamålsenligheten och effektiviteten vid förskrivning av läkemedel till äldre, i dimensioneringen och användningen av vårdplatserna inom specialistvården, i det förebyggande patientsäkerhetsarbetet, i hälso- och sjukvården till flyktingar och i operationsverksamheten. De tre sist nämnda granskningarna startades i slutet av år 2008 och har slutförts i början på 2009.

Förbättringsarbetet inom hälso- och sjukvården och hanteringen av landstingets pensionsåtaganden är andra delar av verksamheten som granskats med avseende på ändamålsenlighet och effektivitet.

Räkenskapsrevisionen har, utöver bokslutsgranskning, bland annat omfattat en granskning av om den interna kontrollen m m är tillfredsställande i finansförvaltningen samt i hanteringen av landstingets bildkonst.

Resultatet av våra granskningar finns att ta del av i de rapporter som vi löpande har lämnat och som finns förtecknade i bilaga.

Mot bakgrund av den anmärkning vi föregående år riktade mot landstingsstyrelsen har granskningen av om styrelsen har tillräcklig kontroll över landstingets verksamhet och ekonomi utgjort en viktig del av den årliga granskningen.

I vår granskning av styrelsens ledning och uppföljning av verksamheten under år 2008 gör vi följande iakttagelser och bedömningar.

Styrning och uppföljning av landstingets verksamhet och ekonomi

I föregående års revisionsberättelse konstaterade vi bland annat att landstingsstyrelsen behövde vidta åtgärder för att förbättra kontrollen över verksamheten och för att åstadkomma balans mellan uppdrag och resurser, i första hand inom specialistvården. Vår bedömning är att detta behov delvis kvarstår.

Trots de omdisponeringar av medel som vidtogs inför år 2008 och de åtstramnings- och besparingsåtgärder som fortsatt skulle vidtas under 2008 har obalansen mellan verksamhet och ekonomi ytterligare förstärkts. Den globala finanskrisen med den åtföljande hastigt försämrade konjunkturen har dessutom bidragit till att öka obalansen.

Till skillnad mot föregående år noterar vi dock att landstingsstyrelsen under 2008 har vidtagit åtgärder för att framdeles skapa balans mellan den verksamhet som skall bedrivas och de resurser som finns tillgängliga för detta. Vi avser då bland annat det omställningsarbete som påbörjades i slutet av år 2008.

En viktig förutsättning för att omställningsarbetet skall bidra till att skapa balans är, enligt vår bedömning, att de besparingar som skall finansiera de sk inprioriteringarna som ingår i arbetet realiserar innan inprioriteringarna verkställs.

En mer realistisk landstingsbudget är en annan viktig förutsättning som framdeles behöver förverkligas för att förbättra landstingsstyrelsens kontroll över och möjligheter att kortsiktigt styra verksamheten och ekonomin. Då skapas utrymme för att under året vid behov omfördela medel mellan verksamhetsområden framför att hos fullmäktige behöva begära tilläggsanslag eller tillåtelse att överskrida tilldelad budget.

Mot bakgrund av bland annat den kännbara förlust som drabbade landstinget till följd av den finansiella oron, framhöll vi i samband med vår uppföljande granskning av landstingets finansförvaltning, under hösten 2008, att gränserna för risktagandet i förvaltningen borde definieras på ett mer ingående sätt. Vi noterar med tillfredsställelse att landstingsstyrelsen nu lägger fram nya reglementen för både den kortsiktiga likviditetsförvaltningen och förvaltningen av pensionsmedel där detta m m tillgodoses.

Vi noterar vidare att landstingsstyrelsen nu också startar ett arbete med att ta fram ett ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet såsom vi påtalat både i vår nyligen slutförda granskning och den vi genomförde år 2006 om patientsäkerhetsarbetet. Därmed har styrelsen tagit ett enligt vår mening viktigt steg mot att uppfylla socialstyrelsens föreskrift på området (SOSFS 2005:12).

Sammanfattningsvis konstaterar vi att landstingsstyrelsen under 2008 och fram till idag har vidtagit flera viktiga åtgärder som syftar till att förbättra styrning och uppföljning och kontroll över landstingets verksamhet och ekonomi. Det behövs dock, enligt vår bedömning, fortfarande ytterligare åtgärder för att uppnå en tillfredsställande nivå i nys nämnda avseende.

Landstingsstyrelsens uppsiktsplikt

Vi har under flera år uppmärksammat landstingsstyrelsen på dess övergripande ansvar för landstingets angelägenheter samt den s k uppsiktsplikten. Enligt denna krävs att styrelsen aktivt följer verksamheten i nämnderna, beredningarna, landstingsföretagen och de kommunalförbund, finansiella samordningsförbund etc som landstinget är medlem i och tar de initiativ som uppsikten ger anledning till. Styrelsen har också utvecklat rutiner m m som krävs för att fullgöra uppsiktsplikten även om vi bedömer att ytterligare systematiska åtgärder behövs.

Landstingsstyrelsen har ett sådant nyss nämnt ansvar för den gemensamma nämnden för Närvård i Frostviken oavsett att den ingår i Strömsunds kommuns organisation. Inom ramen för styrelsens ansvar bör dialogen med nämnden utvecklas varvid det närmare analyseras vilka resurser som framdeles krävs för nämndens verksamhet.

Resultatbedömning

Vi skall enligt kommunallagen, 9 kap 9a §, bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat.

Av landstingsstyrelsens årsredovisning framgår att verksamhetsmålen och beslutade aktiviteter för år 2008 i flera fall endast delvis uppnått. Det gäller fortfarande för medborgarna väsentliga mål inom området "God vård" såsom de som avser tillgänglighet till hälso- och sjukvården och de indikatorer i "Öppna jämförelser" där resultatet skulle förbättras, som exempelvis strokevården.

Målet för kostnadsutvecklingen under år 2008 har väsentligt överstigits. Därmed har, enligt vår mening, det mest betydelsefulla målet för ekonomin år 2008 inte uppnått.

Det ekonomiska utfallet för år 2008 innebär att kostnaderna överstiger intäkterna. Det uppkomna negativa utfallet måste enligt kommunallagen regleras och det egna kapitalet återställas under de tre närmaste åren. I anslutning till vår granskning av landstingets pensionsåtagande har vi framhållit att målet för ekonomin måste ha en resultatnivå som svarar mot god hushållning. Det innebär att den årliga ökningen av landstingets pensionsåtagande samt den nyss nämnda regleringen skall rymmas inom en positiv förändring av det egna kapitalet.

Vår samlade bedömning är att de resultat som redovisas i årsredovisningen i många men inte i alla väsentliga delar är förenliga med de mål som fullmäktige beslutat.

Ansvarsprövning

Vi tillstyrker vi att ledamöterna i landstingsstyrelsen beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2008.

Godkännande av årsredovisningen

Den av landstingsstyrelsen överlämnade årsredovisningen är i allt väsentligt upprättad enligt den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Underlaget för den redovisade avräkningen mot det s k balanskravet har särskilt granskats. Vi anser att skälen till att angivna poster av engångsnatur undantas i avräkningen är godtagbara och att redovisningen således uppfyller de lagstadgade kraven.

Efter vår granskning av årsredovisningens redogörelse över landstingets ekonomiska ställning och resultat har noterat vi följande avvikelser:

- Kortfristiga skulder redovisas med 1 20 519 kr för högt belopp. Beloppet utgörs av ett antal både debet och kredit poster som av olika anledningar inte utgörs av reella skulder.
- Den långfristiga skulden på 1 116 000 kr hos kammarkollegiet motsvaras enligt uppgift inte av någon fordran hos kollegiet och bör bokas bort. Skulden har bestått i två amorterings- och räntefria lån från 1974 respektive 1975.

Det redovisade ekonomiska resultatet är således 2 236 519 kr bättre än vad som redovisas i resultaträkningen för landstingets nämndförvaltning respektive den sammanställda redovisningen.

Årsredovisningen ger trots det nyss påpekade en i stort rättvisande bild av utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och landstingets ekonomiska ställning.

Med den av oss här lämnade upplysningen tillstyrker vi att årsredovisningen för år 2008 godkänns

Jämtlands läns landstings revisorer

Mona Nyberg

Jöns Broström

Inga-Lis Bromée Sjöberg

Gusten Rolandsson

Mats El Kott

Gustaf Onilsgård

Eva Simonsson

Till revisionsberättelsen bifogas:

1. Förteckning över våra och de sakkunnigas rapporter, skrivelser etc. under år 2008
2. Lekmannarevisorernas granskningsrapport för år 2008 för Landstingsbostäder i Jämtland AB
3. Revisionsberättelse för år 2007 för Landstingsbostäder i Jämtland AB
4. Lekmannarevisorernas granskningsrapport för år 2008 för Länstrafiken i Jämtlands län AB
5. Revisionsberättelse för år 2008 för Länstrafiken i Jämtlands län AB
6. Lekmannarevisorernas granskningsrapport för år 2008 för Norrtåg AB
7. Revisionsberättelse för år 2008 för Norrtåg AB
8. Lekmannarevisorernas granskningsrapport för år 2008 för ALMI Företagspartner i Mitt AB
9. Revisionsberättelse för år 2008 för ALMI Företagspartner i Mitt AB
10. Lekmannarevisorernas granskningsrapport för år 2008 för ALMI Företagspartner i Jämtland AB
11. Revisionsberättelse för år 2008 för ALMI Företagspartner i Jämtland AB
12. Revisionsberättelse för år 2008 för Stiftelsen Jamtli
13. Revisionsberättelse för år 2008 för kommunalförbundet Norrlands Nätverk för Musikteater & Dans, NMD